

Шыфр: _____

Колькасць балаў: _____

Месца: _____

Зацвярджаю

Намеснік старшыні
 арганізацыйнага камітэта
 намеснік Міністэрства адукацыі і спорту
 Рэспублікі Беларусь
 Фарыно
 « 17 » _____ 2010 года

III этап XXVII Рэспубліканскай алімпіяды школьнікаў
 па беларускай мове і літаратуры

Комплексная работа па беларускай мове і літаратуры

9 клас

Заданні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Усяго
Балы											

Варыянт 1

Заданне 1. Упішыце кожную пару слоў у адпаведны слупок табліцы.

Абкапаць – абкапаць, вялікі – велічэзны, грубка – групка, звычайны – звычайны, знаць – знаць, козка – коска, круціцца – кружыцца, начынка – начынне, піла – піла, прыклад – прыклад.

Максімальная колькасць балаў – 5.

сінонімы:	
паронімы:	
амографы:	
амафоны:	
амаформы:	

Заданне 2. Размяркуйце тэрміны *афікс, легенда, лексікаграфія, метафара, неалагізм, пародыя, санет, сінтаксіс, стан, троп* па названых групах.

Максімальная колькасць балаў – 5.

1. лінгвістычныя тэрміны:	
2. літаратуразнаўчыя тэрміны:	
3. лінгвістычныя і літаратуразнаўчыя адначасова:	

Заданне 3. На аснове прапанаванага фразеалагізма ўзнавіце прыказку.

Максімальная колькасць балаў – 5.

1) маўчанне золата.	
2) спатрэбіцца вады напіцца	
3) пагнацца за двума зайцамі	
4) конь на чатырох нагах	
5) ранняя птушка	

Заданне 4. Адзначце сказы з парушэннем граматычнай нормы ва ўжыванні ступеней параўнання прыметнікаў. Запішыце гэтыя сказы правільна.

Максімальная колькасць балаў – 5.

1. Этыкетная паслядоўнасць прывітанняў: маладзейшы вітае старэйшага, мужчына – жанчыну, маладзейшы па чыну – старэйшага.
2. На чале роду стаяў старэйшына – самы стары і паважаны прадстаўнік роду.
3. Самы старэйшы кенійскі школьнік, 88-гадовы Кімані Нганга Маруге, вымушаны быў пакінуць парту і адправіцца ў дом састарэлых.
4. Самы стары храм Горадні – Барысаглебскую царкву XII стагоддзя, якую звычайна называюць Калоскай царквой або проста Каложай, чакае рэстаўрацыя і адбудова.
5. Найвышэйшых паказчыкаў па намалоце збожжа дасягнулі Іваноў Алег Анатольевіч, старэйшы камбайнер, і Паграбецкі Аляксей Леанідавіч, якія намалацілі 1201,9 тоны збожжа, убралі 416 гектараў.

ПРАВІЛЬНЫ АДКАЗ: _____

Заданне 5. Правільна запішыце словазлучэнні, знайшоўшы неадпаведнасці ў іх арганізацыі.

Максімальная колькасць балаў – 5.

1. падбаць за дзяцей	
2. даведка на стан здароўя	
3. зарука для плённага развіцця	
4. пачцівы да старых	
5. імунітэт на хваробу	

Заданне 6. Дапішыце сказы, улічваючы правапіс часціц *не* і *ні*.

Максімальная колькасць балаў – 3.

1. <i>Не хто іншы...</i>	
2. <i>Ніхто іншы...</i>	
3. <i>Нехта іншы...</i>	

Заданне 7. Раскрыце дужкі, запішыце словы правільна. Выбар растлумачце.

Максімальная колькасць балаў – 7 (5 – за дакладнасць афармлення, 2 – за абгрунтаванне).

(Абы)яку ¹ – (абы)як ² , Або гэтак, або так. (Абы)яку ³ – абы, (Абы)збыць ⁴ (абы)куды ⁵ (Абы)што ⁶ , (абы)чыё ⁷ , (Абы)толькі ⁸ не сваё. (Абы)як ⁹ – (аби)бок ¹⁰ . Вось і ўвесь яго Урок. (Васіль Вітка)	

АБГРУНТАВАННЕ:

Заданне 8. Запоўніце табліцу.

Максімальная колькасць балаў – 9 (1 бал за правільны адказ).

Тып мастацкага тэксту	Аўтар	Сапраўднае імя	Твор	Жанр	Асноўныя спосабы і прыёмы раскрыцця зместу
			“Паром на бурнай рацэ”		Гістарычная аснова. Рамантычная паэтыка. Павышаная эмацыянальнасць.
Вершаваны		Аркадзь Куляшоў	“Маці”		Трагізм падзей вайны. Фальклорныя вытокі сюжэта, народна-паэтычная вобразнасць
	Кандрат Крапіва		“Ганарысты Парсюк”	байка	

Заданне 9. Устаўце прапушчаныя словы, назавіце твор і яго аўтара.

Максімальная колькасць балаў – 6.

Па-над белым пухам вішняў,
 Быццам сіні аганёк,

Б'ецца, ўецца _____, лёгкі
Сінякрылы матылёк.

Навакол усё паветра
Ў струнах сонца залатых, –
Ён дрыжачымі крыламі
Звоніць _____ чутна ў іх.

І ліецца _____ песня –
Ціхі, ясны гімн вясне.
Ці не _____ напявае,
Навявае яго мне?

НАЗВА ТВОРА: _____

АЎТАР ТВОРА: _____

Заданне 10. Ніжэй прыведзеныя дзве цытаты з вядомага вам мастацкага твора. Як называецца гэты твор? Да якога *роду і жанру* літаратуры ён належыць? Хто яго аўтар? Якое імя мае галоўны герой?

Максімальная колькасць балаў – 5 (1 бал за кожны правільны адказ).

Няхай той час, што згінуць мусіў
У беспрасветнай векаў мгле,
Для беспрыпыннай Беларусі
Хоць толькі ў песні ажыве.

Збіраць пачнём зярно к зярняці,
Былое ў думках ўваскрашаць,
Каб быт на новы лад пачаці
І сеўбу новую пачаць.

.....
Так страшным стала яго імя
На ўсю аколіцу з тых дат
Паміж сваімі і чужымі,
Як страшны імем сваім кат.

З сваёй бярогі на дарогу
Вылазіў, грозны, з булавой,
Як пошасць, сеяў скрозь трывогу,
Загоны росячы крывёй.

ПРАВІЛЬНЫЯ АДКАЗЫ:
